

mora promptissimi, et in tribuendo quod cuique A convenit, minime lenti.

XXII. Prorsus jam, o sacer conventus, ac Deo dicata concio, mihi quidem persoluta sunt, quæ vobis eram pollicitus, et orationis cœna parata est, et quæ ad representanda martyrum certamina pertinebant, veluti in albo aurium vestrarum pro viribus delineata a nobis sunt. Vos vero quid? qui ad diem festum convenistis, qui convivæ estis, qui auditores, qui oves ratione præditæ: quid, inquam, confessoribus hisce martyribus, quid item contra nobis reponetis? Nimirum illos quidem hymnis, laudibusque prosequemini, et quæ bona sunt, summa ope magis ac magis in dies sectari studebitis: siquidem gratum martyribus est, si hoc modo festi eorum dies celebrentur. Hoc modo strenuos B Christi pugiles honore laudabile est, tali studio, talibus fructibus: nobis vero obedientiam præstabitis, mansuetudinem, pacem atque concordiam, et

præterea etiam sanctitatem: quam aliunde nusquam adipisci quis queat, quam membris, quæ sunt super terram, mortificandis. Quo quidem nomine arbitror ego vitam eam appellari, quæ turbulentis animi motibus obnoxia est. Illi vero sanctificare vos dedicareque summo studio debetis, qui iis, qui cor a materialibus sordibus expurgarunt, præmium illud largitur, ut se clare pervideant, et cœlesti illa gloria indidem impleantur, ut Moyses.

Sic quidem ego pater vester, vos vero filii, charissimum et amabilissimum nomen inveniemus fortasse, cum ad hæreditatem illam æternam translati erimus, ut vivere una possimus, simulque lætari: quando videlicet etiam corona gloriationis de vobis honestatus, ad communem Dominum exclamabo, Ecce ego, et pueri, quos dedisti mihi, Domine: ipsi gloria et imperium in sæcula sæculorum. Amen.

ARETHÆ CÆSARIENSIS

ORATIO

DE TRANSLATIONE S. EUTHYMI ARCHIEPISCOPI CP.

Ad sepulcrum illius habita.

(Apud LIPOMANUM *De vitis sanctorum*, Venetijs 1534, 4º, tom. III, (interprete viro docto.))

Quid hoc est, sacer conventus, hæreditas sancti- C ficata, popule Deo afflate? quis novus vester ille concursus et inusitatum solemne? utpote ubi nulla lætitiæ signa, nulla amplioris dignitatis appareant; contraque potius ubi nihil non triste ac mœstum, nihil non lamentabile ac flebile, nihil non eorum quæ in maximis calamitatibus acerbitali ac mœrori esse hominibus consueverunt, sese copiosum effundit, ut a cunctis propemodum, velut ab uno funebri heredi: oratio videatur? Quæ ista igitur adeo vehemens est plaga? quisve iste, qui præter morem nostrum omnium animos occupavit dolor? ut ne oculos quidem a lacrymarum tristitia vacuus tollendi liberam vobis facultatem permittat? Nimirum Euthymius, magnus ille Dei pontifex, lamentationis vobis istius causa fuit, innocens injuriose tractatus, a sede sua procul exturbatus, ab impia sceleratorum manu damnatus, morte nunc denique multatus, atque in id postremo, quod hic ante oculos positum est, sepulcrum illatus.

Et quid horum, quæso, magnum adeo vobis excitare fletum debuit? imo vero quid est, in quo non summa esse lætitia summaque jucunditas debeat? quidve ejusmodi, quo non quivis, qui a sæculo Deo sit consecratus, velut honestatus gloriatur?

siquidem memoria justis cum laudationibus, atque laudatio hilari gratiarum et laudum actione, non tristi lamentatione et luctu quibus vos turbati nunc estis, contineri solita est. Non sunt, mihi credite, ista hominum qui esse moderati velint, aliena sunt a grege nostro quæ a vobis nunc fiunt. Surrexit ad eum, cujus desiderio tenebatur, egregius amator; peregre ad munerarium profectus est cursor, ad eum unde legitime ipsi dandum præmium erat, abiit illustris pancratiasta, sudore etiamnum ex vehementi a se adhibita in certando contentione madens, atque ex labore cursuræ graviter anhelans, seseque vix præ lassitudine ac virium animi imbecillitate, sustentans, ad paratam sibi in altera vita requiem pervenit, cujus a molestis omnibus vacuæ jam factus est particeps. In ca pulchritudines ipsas, quarum causa in certamina illa descenderat, jam contemplatur, laborum suorum præmia de rerum omnium potente accepit dextera, æternaque potitur beatitudine. Quocirca gaudio exsilire, lætitiæque efferri oportet, quod cœlestibus ille potitur præmiis, quod lacrymarum suarum sementis, quam flens sparsit in terram, nunc gaudens manipulos colligit ac beatus triumphat.

Tu vero quibus ex rebus summam capere lætiti-
 am debes, ob eas dolendum tibi et lamentandum
 putas? Atqui neque Deo grata sunt ista, neque
 Euthymio conveniunt. Tametsi enim visus est
 oculis insipientium mori (ut est in sacris Litteris)
 et existimata est afflictio exitus ejus, et discessus
 a nobis contritio; nihilominus tamen nunc est
 in p̄ce, quoniam Deus illum suscepit, tentavit il-
 lum et invenit dignum se; tanquam aurum in for-
 nace probavit illum, et quasi holocaustum hostiæ
 accepit illum; atque ob eam causam in tempore
 etiam visitationis splendebit, quando videlicet
 omnes justī fulgebunt ut sol, clarissimæ luci illi
 conjunctus, tenebrisque ac caligine pars ad sinistram
 posita circumfundetur; stabitque justus adversus
 eos qui se angustiaverunt, si quid divino creden-
 dum est prophetæ, qui supplicia quibus postea
 plectendi pro meritis injuriosi homines fuerint,
 describit.

Verum enim quid est horum hujusmodi, quod
 lamentis prosequamur? Quæ istius quæ nos oc-
 cupavit tristitiæ causa, undeve tantus iste qui
 nostros animos affligit mœror? potiusque, quid
 quod non sanctissimæ hujus viri animæ conve-
 niat? Quodque non laudabili totius ejus vitæ cur-
 riculo usque ab incunabulis respondeat?

Quippe enim Seleuciam ille habuit matrem, quæ
 generis necessitudine Gregorium divinum virum
 illum attingeret, quem alterum Thaumaturgum
 magno suo bono ætas ea tulit, quæ hanc paulo
 ante nostram præcessit, ortum ipsum quoque ex De-
 capoli Isauriæ; verumque esse dictum illud docuit
 et confirmavit: Generatio rectorum benedicetur.
 Excep̄us vero mox est ab Olympo, præclarissimo
 Christianæ disciplinæ domicilio. Unde post in mo-
 nasterium est traditus, quod est ad sinum Asta-
 cenum, ubi similiter quoque egregie certando præ-
 clara ejus virtus enituit.

Cæterum quæ sibi ille tropæa singillatim ad-
 versus communem omnium nostrum adversarium
 crexerit, quæque ex iis in quibus excellenter admo-
 dum se gessit certaminibus præclara victoriæ insi-
 gnia reportarit, eorum omnium commemoratio-
 nem illis sum relicturus, qui ipsi invicti viri hujus
 certaminibus interfuere. Siquidem si eorum quæ
 oculis ipsi viderint suis, testes esse poterunt locu-
 pletissimi, veluti summæ famis ac sitis tolerantia, summæque nuditatis; quippe cum unica tantum
 veste intolerabilem vim illam frigoris sustineret,
 uncinorum præterea hamorumve e sublimi pen-
 dentium, quibus veluti necessitate quadam som-
 num ille ab oculis arcebat suis, quod exemplo Da-
 vid habitaculum invenire, locumque ubi quiesceret,
 vehementer optaret, ubi nimirum nulla ex curis
 vitæ hujus fluctuatio, nulla est animorum tem-
 pestas, nulla gravior a scelestis spiritibus invec̄ta
 procella. Horum, inquam, omnium commemora-
 tionem, ac de commemoratione gloriam integram
 illis qui ea ipsi præsentem videre, sum relicturus,

A eaque ipse persecuturus tantummodo quæ ab eo
 gesta sunt postea.

Habebat ex eo tempore penes se celeberrima et
 regia hæc civitas illustrem nostrum hunc pugilem,
 qui cum benigne a privatis hospitio reciperetur,
 mercedem eam collati in se ab ipsis officii omnibus
 rependebat, quam assequi illos decebat, qui virum
 virtutibus adeo excellentem, comiter humaniterque
 tractarent. Quando mulier etiam illa Sareptana
 meriti quod in Eliam illum Thesbitem contulerat,
 debita mercede fraudata non fuit; siquidem pro-
 pterea quod amice illum hospitio susceperat, am-
 pliora ei divinitus ad vitam degendam vicissim
 tributa fuere præsidia. Celebris jam quoquover-
 sum nominis ejus fama pervagabatur. Neque enim,
 ut Dominus ait, abscondi supra montem posita
 civitas potest. Hinc in regis notitiam pervenit, mi-
 ratur virtutis ejus egregiam indolem, amicum sibi
 illum adjungit, ac patriarchæ qui erat eo tempore
 contubernalem facit.

Haud ita multo post vehemens Ecclesiam tem-
 pestas invasit, quam ejus, in cujus tum manu erant
 gubernacula, arrogantia excitarat: in quo quidem
 tumultu cum auctor ejus ille qui fuerat animum
 despondisset, sacrique sui honoris repudii libellum
 Ecclesiæ dedisset, malus male abiit. Aderat unus
 is tum idoneus, qui desertum id ab eo munus
 susciperet. Quis enim eo, qui apud omnes erat in
 gratia, magis qui ei muneri præficeretur aptus,
 magisque dignus poterat judicari? Ex quo sane
 factum est ut quod aliis multis usu non venit,
 suffragio universæ, quæ sub cœlo est, Ecclesiæ
 delectus sit, qui Constantinopolitanam hanc re-
 gendam susciperet. Animadvertis qualis sit iste et
 quantus vir, et cujusmodi præmiis ob virtutis ejus
 præstantiam afficitur? Sed qui ea persequi potero,
 quæ sunt deinceps secuta? Nefariorum hominum
 invidiam, cædem ab impiis factam, crudele ac
 violentum judicium, judicibus iis (o justitiam di-
 vinam, o incorruptum Dei tribunal!) quibus nulla
 cura fuit sacrorum, sed toti in unum tantum erant
 quæstum intenti. Cujus causa ipsi ab universa et
 sana Ecclesiæ parte abscissi, ad sanitatem redire
 non potuerunt, et arrepta, quam summe optarant,
 occasione, a nullo se (modo possent) quantumvis
 nefario flagitiorum ac facinorum genere tempera-
 runt, ne si parietes quidem perfodi, aut crumenas
 desecari opus fuisset, quippe cum domos iniquita-
 tum replere festinarent tenebrosi terræ. Hinc in-
 credibilis eorum rabies exarsit, quoniam nulla jam
 iis juris species restabat, quam facinorum suorum
 audaciam prætexerent; et totius sacri ordinis se-
 cuta venditio est quæ palam, jam projecta omnis
 verecundia, fiebat.

Hinc præter cæteros in hunc quoque virum
 sanctitate plenissimum superbæ contumeliosæque
 silentio prætereundæ illæ nunc a nobis injuriæ;
 nefas namque mihi arbitror esse, si recensenda
 denuo earum turpitudine linguam inquinem meam,

cum eas etiam Barbarorum oculi merito aversari et abhorrereque debuissent; quandoquidem aderant etiam legationis causa Saraceni, et totius illius majoris quam scenicae aut tragicæ ullius fœditatis participes fuere, actorum similes spectatores, quando nefas erat alioqui ut hæc impiorum teatro spectarentur, quæ tam scelerate ab impiis agebantur. Hujusmodi porro præclara initio munera illa mox etiam sequebantur, multa exsili, notorum ab eo hominum propter imminentes formidines in rebus asperis fuga, coactis malevolis eum videre quem odio prosequabantur; his vero etiam longe disjunctis, sive quod assidens eos militaris duritas custodiaque summooveret, sive quod ex innata in animis multorum levitate, in ipsa eorum usus indigentia perverse inutiles existerent, et cujus ante illud tempus mirifice fuerant studiosi, ei nunc, mutatis in contrarium voluntatibus, impense obtrecent; quando natura ita comparatum est, ut rebus secundis adversæ semper insidiari solitæ sint: quo nihil sit quidquam in rebus humanis, quod a rei sibi contrariæ labe purum intactumque sit, cuique, licet præclarissimum sit, quasdam quasi sordes hominum nequam invidiæ livor non allinat.

Ad hæc etiam positum hic in conspectu sepulcrum, in quo hic asservatur, superantibus humanitate sua piis regibus immanitatem feritatemque superstitis adhuc tyranni, ejus opera potissimum in eas ille fuerat calamitates conjectus, atque is etiam, qui nefarie fuerat damnatus, suis saltem post obitum restitutus, ut haberet etiam denuo sacra promissionis terra dilecti ossa Joseph, quibus per lectissimos quosque ex sacro ordine viros justa solverentur. Commodum enim edictum reges promulgarant, atque undique extemplo, velut ex composito (quamobrem enim hæc magna adeo cum celebritate non fierent?) ingensque confluit multitudo, maxima quadam pompa victorem illum ab exsilio redeuntem cœpit comitari, innumerabilibus facibus quarum bonam partem regia pietas suppeditabat, mare totum collustrans, suavissimisque incensis odoribus molestam illam maris nauseam discutens, et perpetua hymnorum modulatione pontificem mire concelebrans. Cæterum simul ut ad Virgam (littoralis tractus id est nomen) appulerunt, sublatum est de regio lembo sacrosanctum illud tabernaculum, atque in divi Æmilianæ ædem illatum, ibique similiter appositis hymnis decantatus est Dei servus, et laudatione cujusdam de pontificum numero honestatus.

His ita peractis, cum sublatum inde sacrum gestaretur pheretrum, atque in honestissimum locum huncce inferretur, sustolli undique ab omnibus cœptus est clamor, magistratibus, privatis, locupletibus, tenuibus, viris, feminis, parvis, puberibus, impubibus, quorum partim cum secundum Deum patrem vocabant, partim pastorem requirebant, alii propugnatorem desiderabant. Nam

et nutritorem illum suum egeni appellabant, mulierculæ suam, cum a Deo discessissent, defensorum primarium, pueri disciplinæ suæ moderatorem vociferabantur; omnes denique, per se quisque eum in quo opportunum sibi sublevandis indigentis suis positum esset perfugium. Itaque dum hujusmodi cum laudatione funus celebratur, in hoc religiosissimum templum ab omnibus convenitur, ubi peractis reliquis, quæ ad persolvenda funeri justa deerant, cum jam periculum esset, ne quod superfuera sanctissimi viri tabernaculum, propter eorum qui eo confluerant fidem discerperetur, violenter de raptorum manibus extortum excussumque est, atque hoc modo in sacrosancto hoc quem videmus, loculo sacrosanctum vere Dei hominem collocavimus.

An mediocris hæc tibi videntur momenti ad declarandam viri hujus virtutem, Deique erga servos suos, dum adhuc etiam in hac vita sunt, curam rebus secundis similiter atque adversis indicandam? Nemo sit, opinor, qui adversetur, nisi si quis ejusmodi sit qui virtutis præmium in eo tantummodo positum putet, si continenti rerum bonarum cursu perpetuo in hac vita quis nulla cum offensione utatur, contraque difficiliorem in ejus via progressum pœnas quasdam esse arbitretur, quibus assidue pro meritis divinitus hominum malefacta puniantur, opinione cum ipsi perniciosa, tum a Dei æqui rerum omnium moderatoris sapientia admodum aliena.

Verum enim quoniam dicendo ad hanc orationis partem pervenimus, conferamus, si placet, ea quæ sancto huic viro evenere, vicissimque quæ Alexandro antea accidere, videamusque quemadmodum Dei justitia præmiis unicuique ex merito tribuendis rectissime omnia moderetur. Ille enim cum et rex esset et regio genere ortus, miseramque in ipsa imperii dignitate animulam infeliciter exhalasset, quibus vita functus laudibus est affectus? Cum, repetita paulo altius oratione, ea quæ in utroque fuere, diligenter consideremus, hic, quem in hoc loco sepultum habemus, eo modo quo diximus altus educatusque post tot adversa, quibus fuerat conflictatus, totque præclara, quæ virtutis suæ ediderat documenta, talem qualem supra memoravimus vite exitum habuit, canque nactus est sepulturam quam vos nimirum videtis, magnificam nempe et gloriosam, ejusmodique quam viros Deo dicatos consequi par est; id quod magis etiamnum mirum debet videri, quod draconis caput a quo insanabili ille morsu fuerat iectus, reliqua adhuc sui corporis parte palpitabat, magnaque cum audacia ruens ferebatur, metuens scilicet, ne quid se propterea melius ostenderet, tametsi incassum omnes ipsi conatus illi erant casuri, cum id egisset terrena potestas, ut soluti in spumam ejus fluctus abirent, atque hic quidem hoc modo.

Contra vero Alexander. Is enim quidquid in

terris haberi voluptatis ac deliciarum potest, id omne ab ipsis incunabilis large semper habuerat, atque a fratre fuerat educatus viro commodo, summaque et sanctitate prædito et innocentia, majoreque apud eum digno certe appellatione, quam fratris. Is enim, tametsi quod multa adversus ipsum nova erat molitus, proptereaque ab ipso esset comprehensus, nullas tamen concepti in fratrem sceleris pœnas graviores dedit (cujusmodi multi multis ante id tempus fuerint affecti) quam ut in custodiam tantum daretur, prohibereturque ne quæ impie in fratrem facere cogitaret, ea ad exitum perduceret, a quo tametsi eo modo insidiis petito, regno incolumis (quod utinam nunquam fecisset) servabatur, quod æquum putabat, ut quem sibi sors regni socium dedisset, ei pacatum incolumeque illud traderet. Verum cum humanissimus, idemque suavissimus rex Leo ex hac vita in pace esset dimissus, summaque rerum omnium potestas ab eo ad hunc devenisset, confestim hic ipso initio ejusmodi esset declaravit, quamque nihil sibi profuisset vitæ consuetudo, quæ cum fratre ipsi fuisset, quodque ab eo clementer habitus esset; verumque esse Proverbium docuit: Virum potestatem habentem in pejus proficere. Repente namque ut scelestissimum, ac maxime nefarius flagitiisque ac facinoribus operissimus quisque ad cum se contulisset, ejusque assecla esse cœpisset, ita summa apud illum erat in gratia, in consiliariorumque numerum admittebat, ac pars ei aliqua administrationis imperii committebatur. Ex quo quidem, si quid antea eorum quæ occulte in fratrem moliebantur, vulgo usque in id tempus fuerat ignotum, id tunc palam jam aperteque detegebatur, impudenterque jactabatur. Nam et clementissimi in ipsum fratris testamentum rescindi cœptum, veteres ejus amici superbe contumeliosæque tractari rejicique; innocens præterea torus ipse regius injuria affici atque e regia submoveri; et nisi terris Dominus Regiæ stirpis semen reliquisset, ipsum hunc etiam, quem nunc feliciter imperium obtinentem videmus, Constantinum ejectum submovisset, et adolescentulo sclaveno facieturpi moribus etiam turpiori, traditum esset gubernandum imperium Romanum.

Ab hac Iniquissima novitate injuriæ etiam illæ prodiere, quibus affectus fuit sanctus hic vir. Namque consiliariis usus iis, quos Leo saepe vitæ suæ insidias fuisse molitos manifeste convicerat, ac propterea etiam ab ecclesiis repulerat, vel ipsi potius, metu ne deprehenderentur, sua se sponte removerant, ut quos ejusdem secum sententiæ esse putabat, viris immanibus ac feris, quique uni tantum quæstui inhiabant, ea sævitæ exempla in illum edidit, que in eum edi par est, qui in hujusmodi sceleratorum manus traditus sit. Ac cætera quidem videor mihi missa factorus, quæcumque contumeliosius ille in sanctos viros effocit, eaque commemorabo tantummodo, unde pulcherrime

A universam existimo me morum ejus perversitatem declaraturum.

Mos est regibus Christianorum, qui idem illis communis est cum omnibus Christianis, ut, quotiescunque Dei basilicas ingrediuntur, aperto capite eas ingrediantur. Quem quidem Paulus ipse apostolus primus inducit atque omnibus in Christiana republica observandum mandavit. Hunc morem cum sapientissimi videlicet illi atque optimi viri sustulissent, persuaserunt homini crassæ cutis ac de suillo genere, et tantum non grunniendi (cui enim, quæso, æquius comparari ille poterat quam sui Bœoticæ?) ut cooperto capite in loca sacrosancta ingrederetur. Quam quidem ille disciplinam cum tenuisset, atque ad majora etiamnum multo perdiscenda facinora se paratum præberet, nimirum pulchre ille quoque consecutus est casus. Etenim ubi hominem sic persuasum illi introduxere, ac violacei coloris amiculo tectum sacræ mensæ admovere, magno cum suo, tum illius futuro dedecore (quando, opinor, pœna hæc illatæ viro sancto necis erat futura), confestim ille post facinus illud tam audax mente captus est, neque ex eo die in potestate sua amplius fuit. Nam et audacissimum, non tamen emni ex parte reprehendendum, facinus majore mox ac perniciosiore alio cumulavit. Cum enim status iis, quæ in hippodromo sunt, solitum Baccho sacrificium fieri fecisset, sane meritam ejus rei mercedem illico reportavit: siquidem iis nondum peractis, miserabiliter sublimis intra cubiculum suum est importatus. Casu nihilo meliore quam fuit ille Herodis, qui cum Jacobum Zebedæi filium in gratiam eorum qui Christum occiderant, interemisset, ac Petrum ipsum apostolorum principem simili modo fuisset adortus, meritum ipse quoque facinoris sui præmium est consecutus; quippe qui in maxima, quæ ad diem solemnem convenerant, mortalium frequentia, regio satellitum comitatu subnixus, summo cruciatu, scotentibus undique ex ejus corpore vermibus, de vita discesserit.

Quomodo autem hic noster? Nostis profecto, quemadmodum miserrime fuit ille elatus, quantaque in ejus funere faciendo adhibita festinatio, sella regia, qua ejus corpus portabatur, contracta, perinde ac si ægre tulisset sceleratissima se illa sarcina pressam fuisse. Meminisse potestis præterea quam graviter scædeque infelix illud corpus feteret, quantusque ac quam teter esset odor ille, quem occurrentium sibi naribus afflaret, ejusmodi videlicet qui aromatum quæ incenderentur omnium odorem confunderet. Intumuerat præterea mirum in modum. Atque hæc quidem divinæ providentiæ nunc in rebus humanis vitæ hujus indicia fuere; nam et colliquescente jam in putrorem corpore, ejus adhuc spirantis tabidas carnes ex inferioribus aiunt partibus effluxisse; quo quidem factum est ut vix ad destinatum sepulcrum delatum turpiter fuerit, ignominioseque projectum.

Conferantur nunc nostris, si placet, ea quæ huic

evenerunt, ostendaturque quid religiosus et pius vir, quid item contra Dei contemptor et impius, quomodoque viri pii exitum honos solitus sit comitari, contraque scelesti derisio contemptioque. Nam ad ea, quæ diximus, illud etiam accessit, quod ne solita quidem viris piis post mortem adhiberi exsequiarum justa ei persoluta fuere, neque regia adhibita a magistratibus pompa, præter paucissimos quosdam eosdemque contemptissimos, qui cuilibet etiam de vulgo solitum officium præstaturi fuissent. Atqui multos tamen ille sui studiosos habebat, neque impedita erat cuique ad eum confluendi potestas; nisi sicubi aliqui etiam præsto fuere, quos utpote auctoratos sine mora imperatoribus apparere oporteret. Sed nimirum oportebat ut hujusmodi sepulturam nancisceretur vir omnium importunissimus, quæ debita rebus ab eo scelerate gestis alterius ei vitæ supplicia repræsentaret. Cæterum hic quidem hoc modo meritis scelerum suorum pœnas pendit.

Quid vero ejus consilii primarii auctores, maximeque illa circum nefarium caput palpitans cauda? Aliorum nimirum jam exitum vidimus, quorum memoria cum sonitu periit, aliis etiam ex propinquo jam imminere videmus; neque enim gemitus pauperum peribit in finem, canetque chorus juvenularum, nostri, inquam, sæculi Ecclesiarum, victoriæ carmen, novo et importuno Pharaone una cum curribus et equitibus demerso. Siquidem

A hujusmodi exitum expectat morum asperitas, duritas implacabilitasque. Sed hæc missa faciamus, eaque, quæ initio nobis proposita erant, prosequamur, orationemque hoc modo terminemus.

O potestatem pontificum Dei! quæ una cum iis, qui virtutis causa perpassi injurias sunt, lætitia exsultas; una cum Abel invidiæ obnoxia es, una cum antiquo illo Jacob ab æmulis assidue vexaris, una cum Zacharia jugularis, una cum Jacobo in gratiam Judæorum mactaris, una cum divo Athanasio e sedibus tuis exturberis, una cum Paulo exsiliis pedicis, quemadmodum hic, confessionis honestaris, una cum Nicephoro et Photio viris clarissimis fugis ac mortibus decoraris. Te sepulcrum non operuit, sed omnibus quæ sub cœlo sunt terris aperuit. Te non terra contextit, sed omnibus quæ ubique sunt partibus ejus ostendit, dignum pontificem eo qui te creaverat Deo, idoneum præconem rebus illius magnifice gestis, similem etiam eorum quos ipse tulerat laborum exitum consecutum. Veruntamen qui laborum jam tuorum præmia percepisti, unaque es cum duce magistroque Christo, eum isthinc nobis concilia, ut sistat procellam, tempestatem cohibeat, maris tumultum sedet, iis, qui itidem ut nos injuriis affecti fuere, merita præmia persolvat, sive ut judicium convertatur in justitiam, sive ut injuriarum auctores agnoscant se deliquisse, et idoneam, contra quam hætenus ab his factum est, cantilenam auspicentur.

INEUNTE, UT VIDETUR, SÆCULO X

JOANNES GEOMETRA

NOTITIA

(Ex præfatione R. P. Ant. Ballerini, S. J., in præclara Sylloge Monumentorum ad mysterium Conceptionis immaculatæ Virginis Deiparæ illustrandum Romæ 1856 edita.)

De certa ætate qua Geometra vixerit, nondum constat, licet nonnulli temporis fines, lati ii quidem, aliqui tamen assignari jam possint, quibus nec antiquior nec recentior dicendus sit. Alterum nobis litem hæc ipsa, nisi fallor, oratio præbet, quam edimus. Nam ubi ad explanandum Dominicæ incarnationis mysterium Joannes accedit, non Eutychianam modo, verum etiam Monotheliticam hæreticam confusionem sat diserte perstringit et impugnat (§ XXI). Post exortam igitur Monothelitarum hæresim scriptus est sermo. Alterum vero litem certum designt *Catena Patrum in Lucam* ab eminentissimo Angelo Maio Grace edita in *Script. vet.* t. IX, et Nicetam Constantinopolitanum diaconum habens auctorem. Cum enim multa e Joannis Geometræ scriptis Niceta decerpserit, et suæ collectioni inseruerit id, ne post medium sæculum xi præstiterit, palam est Geometram ante id temporis floruisse. Quod autem quidam, nulla alia, ut videtur, de causa, nisi ut ne prorsus de eo taceant, certam aliquam epocham designare maluerint, uti v. gr. Casimirus Oudinus, qui (a) anno 1050 et Combefisius qui (b) medio sæculo x aut xi Geometram vixisse affirmarunt, pro nihilo habendum est. Nunquid enim non pari jure ad

(a) *De script. eccl.* II, 615.

(b) *Bibl. Conc.* vol. I, pag. 25.